



Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 18. huhtikuuta 2024
(OR. en)

9099/24
ADD 1

UK 60

SAATE

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	18. huhtikuuta 2024
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2024) 169 final
Asia:	LIITE asiakirjaan Suositus NEUVOSTON PÄÄTÖS valtuutuksen antamisesta aloittaa neuvottelut Euroopan unionin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisestä nuorten liikkuvuutta koskevasta sopimuksesta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2024) 169 final.

Liite: COM(2024) 169 final



EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 18.4.2024
COM(2024) 169 final

ANNEX

LIITE

asiakirjaan

Suositus NEUVOSTON PÄÄTÖS

valtuutuksen antamisesta aloittaa neuvottelut Euroopan unionin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisestä nuorten liikkuvuutta koskevasta sopimuksesta

LIITE

OHJEET NUORTEN LIKKUVUUTTA KOSKEVAN SOPIMUKSEN NEUVOTTELEMISEKSI EUROOPAN UNIONIN SEKÄ ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNEEN KUNINGASKUNNAN VÄLILLÄ

I. YLEINEN TAUSTA

1. Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välistä kauppaa- ja yhteistyösopimusta, jäljempänä 'kauppaa- ja yhteistyösopimus'¹, on sovellettu 1. tammikuuta 2021 alkaen. Se on Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'erosopimus'², ohella unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan kahdenvälisen suhteiden kulmakivi.
2. Kauppaa- ja yhteistyösopimuksessa määrätään sosiaaliturvan yhteensovittamisesta, jolla tuetaan jommankumman osapuolen kansalliseen lainsäädäntöön perustuvaa henkilöiden liikkuvuutta, mutta siinä ei käsitellä liikkuvuutta sinänsä eli osapuolen kansalaisen mahdollisuutta asua tai oleskella toisen osapuolen alueella. Kauppaa- ja yhteistyösopimuksessa on myös sääntöjä luonnollisten henkilöiden maahantulosta ja tilapäisestä oleskelusta liiketoimintaa varten, mutta ne koskevat ainoastaan tilapäistä oleskelua tiettyä tarkoitusta (esim. palvelujen tarjoamista) varten.
3. Näin ollen henkilöiden liikkuvuutta unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä säännellään nyt unionin (ja sen jäsenvaltioiden) ja Yhdistyneen kuningaskunnan kansallisilla (maahanmuuttoa koskevilla) säännöillä. Kansalaisten liikkuvuus unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä on tämän seurauksena vähentynyt. Tilanne on vaikuttanut erityisesti mahdollisuuksiin hankkia kokemusta ulkomailla toisen osapuolen alueella ja osallistua nuoriso-, kulttuuri-, koulutus-, tutkimus- ja harjoitteluvaihtoon.
4. Vuonna 2023 Yhdistynyt kuningaskunta otti yhteyttä useisiin (mutta ei kaikkiin) jäsenvaltioihin tarkoituksenaan neuvotella nuorten liikkuvuutta koskevista kahdenvälisistä järjestelyistä, jotka perustuisivat nuorten liikkuvuutta koskevaan Yhdistyneen kuningaskunnan viisumijärjestelmään. Tämä johtaisi Yhdistyneeseen kuningaskuntaan pyrkivien unionin kansalaisten eriytettyyn kohteluun. Se ei myöskään poistaisi suurimpia liikkuvuuden esteitä, joita nuoret ovat kohdanneet.

II. SUUNNITELLUN SOPIMUKSEN TARKOITUS JA SOVELTAMISALA

5. Eurooppa-neuvosto (50 artikla) totesi 23. maaliskuuta 2018 antamissaan suuntaviivoissa (jotka se vahvisti 13. joulukuuta 2019 antamissaan päätelmissä), että unionin tavoitteena on sisällyttää tulevaan kumppanuuteen Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa "[...] kunnianhimoiset säännökset luonnollisten henkilöiden liikkumisesta, perustuen täyteen vastavuoroisuuteen ja syrjimättömyyteen jäsenvaltioiden välillä [...]". Neuvosto hyväksyi 25. helmikuuta 2020 päätöksen luvan antamisesta aloittaa neuvottelut uuden kumppanuussopimuksen tekemiseksi Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa. Kyseiseen päätökseen liitetyissä neuvotteluohjeissa todettiin Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan tulevaa suhdetta koskevasta kehyksestä vuonna 2019 annetun poliittisen julistuksen

¹ EUVL L 149, 30.4.2021, s. 10.

² EUVL L 29, 31.1.2020, s. 7.

mukaisesti, että tuolloin suunnitellun kumppanuuden liikkuvuusjärjestelyissä olisi lyhytaikaista oleskelua varten sallitun viisumivapaan matkustamisen ja sosiaaliturvan yhteensovittamisen ohella pyrittävä vahvistamaan luonnollisten henkilöiden maahantulon ja oleskelun edellytykset, kun näiden tarkoituksena on esimerkiksi tutkimus, opiskelu, harjoittelu tai nuorisovaihto.

6. Neuvottelujen tavoitteena on saada aikaan nuorten liikkuvuutta koskeva tasapainoinen sopimus Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä sulkematta välttämättä pois mitään erityistä oleskelun tarkoitusta, minkä vuoksi sopimuksen soveltamisala voi olla laajempi kuin vuonna 2020 annetussa neuvoston päätöksessä kaavailtiin.
7. Suunnitellussa sopimuksessa ”liikkuvuudella” tarkoitetaan luonnollisen henkilön asuinpaikan muuttumista eli muuta kuin tilapäistä oleskelua. Suunnitellussa sopimuksessa ei näin ollen käsitellä matkustamisen helpottamista koskevia kysymyksiä, kuten passin korvaavia asiakirjoja tai erityisiä rajanylityskaistoja, eikä myöskään palvelujen väliaikaista tarjoamista siten, että luonnollinen henkilö oleskelee toisen osapuolen alueella. Viimeksi mainittua käsitellään kauppa- ja yhteistyösopimuksen toisen osan (Kauppa, liikenne, kalastus ja muut järjestelyt) II osastossa (Palvelut ja investoinnit), eikä suunniteltu sopimus vaikuta siihen.
8. Suunnitellun sopimuksen olisi oltava kauppa- ja yhteistyösopimuksen 2 artiklassa tarkoitettu kyseistä sopimusta täydentävä sopimus, jolla edistetään Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan kahdenvälisen suhteiden kehitystä.

III. SUUNNITELLUN SOPIMUKSEN SISÄLTÖ

YLEISET PERIAATTEET

9. Suunnitellulla sopimuksella olisi varmistettava oikeuksien ja velvollisuuksien tasapaino. Sen avulla on varmistettava unionin oikeusjärjestyksen ja päätöksenteon riippumattomuus sekä unionin taloudellisten etujen suojaaminen. Sopimuksen on oltava unionin perusperiaatteiden mukainen, ja sen tulisi perustua unionin kansalaisten syrjimättömään kohteluun ja vastavuoroisuuteen.
10. Suunnitellussa sopimuksessa olisi otettava huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan asema Schengen-alueen ulkopuolisena kolmantena maana ja unionin ulkopuolisena maana, jolla ei ole samoja velvollisuuksia eikä myöskään samoja oikeuksia ja etuuksia kuin jäsenvaltiolla. Suunnitellulla sopimuksella ei etenkään tulisi myöntää Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisille etuja, joista unionin kansalaiset nauttivat liikkuvuutta koskevan perusvapauden nojalla. Sopimuksella ei myöskään tulisi myöntää etuuksia, jotka kuuluvat erosopimuksen kansalaisten oikeuksia koskevan osan edunsaajille.

SUUNNITELTUUN SOPIMUKSEEN SISÄLTYVÄT NUORTEN LIIKKUVUUTTA KOSKEVAT JÄRJESTELYT

TAVOITE JA SOVELTAMISALA

11. Suunnitellussa sopimuksessa olisi määrättävä nuorten unionin kansalaisten liikkuvuudesta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten liikkuvuudesta unionin jäsenvaltioon.
12. Suunnitellun sopimuksen henkilöllinen soveltamisala olisi rajattava nuoriin unionin kansalaisiin ja Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisiin (esim. 18–30 vuoden ikä oleskelun alkaessa).

OLESKELUN KESTO

13. Oleskelun kesto olisi rajoitettava kohtuulliseen aikaan (esim. 4 vuotta).

SALLITTU TOIMINTA

14. Suunnitellun sopimuksen nojalla harjoitettavaa liikkuvuutta ei pitäisi sitoa mihinkään tiettyyn tarkoitukseen, eli suunnitellun sopimuksen nojalla sallitun toiminnan olisi katettava työskentely, opiskelu, koulutus/harjoittelu (myös osana toisen sopimuspuolen koulutusohjelmaa), tutkimus, vapaaehtoistoiminta, matkustaminen, muu toiminta tai vain vierailu/matkustus sallitun oleskelun aikana.
15. Sallitun toiminnan ei kuitenkaan pitäisi kattaa kauppaa- ja yhteistyösopimuksen toisen osan (Kauppa, liikenne, kalastus ja muut järjestelyt) II osaston (Palvelut ja investoinnit) soveltamisalaan kuuluvia toimintoja.
16. Suunnitellun sopimuksen mukaiseen liikkuvuuteen ei pitäisi soveltaa kiintiöitä.

MAAHANPÄÄSYN EDELLYTYKSET JA HYLKÄÄMISPERUSTEET

17. Suunnitellussa sopimuksessa olisi vahvistettava kaikki maahanpääsyn edellytykset. Niiden olisi perustuttava yleisiin maahanpääsyn edellytyksiin, joita ovat muun muassa voimassa oleva matkustusasiakirja, voimassa oleva kattava sairausvakuutus ja todiste toimeentuloon tarvittavista varoista (ottaen huomioon, työskenteleekö hakija vai ei).
18. Edunsaajan olisi täytettävä nämä edellytykset koko oleskelun ajan.
19. Yhdistyneen kuningaskunnan ”sponsorointijärjestelmää” tai vastaavia järjestelmiä ei pitäisi soveltaa.
20. Suunnitellun sopimuksen olisi sisällettävä asianmukaiset perusteet hakemusten hylkäämiselle, kuten uhka yleiselle järjestykselle, yleiselle turvallisuudelle tai kansanterveydelle.

MAAHANPÄÄSY, MUKAAN LUKIEN MAAHANPÄÄSYN SOVELTAMISALA

21. Suunnitellussa sopimuksessa olisi vahvistettava maahanpääsyä koskevat säännöt, eli se, että suunnitellussa sopimuksessa asetettujen ehtojen noudattaminen tarkistetaan etukäteen ennen liikkuvuuden harjoittamista.
22. Unioniin suuntautuvan liikkuvuuden tulisi koskea ainoastaan sitä jäsenvaltiota, joka on myöntänyt Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaiselle maahanpääsyn, eli yhden jäsenvaltion myöntämän maahanpääsyn ei pitäisi mahdollistaa ”unionin sisäistä” liikkuvuutta toiseen jäsenvaltioon.
23. Hakemusten käsittelystä tai viisumin tai oleskeluluvan myöntämisestä perittävät maksut eivät saisi olla suhteettomia tai kohtuuttomia.

YHDENVERTAINEN KOHTELU

24. Suunnitellun sopimuksen edunsaajia olisi kohdeltava yhdenvertaisesti maan omien kansalaisten kanssa ainakin työolojen, kuten palkkauksen ja irtisanomisen sekä työterveyden ja -turvallisuuden, yhdistymisvapauden, tiettyjen yleissivistävään ja ammatilliseen koulutukseen liittyvien näkökohtien, veroetuuksien (sikäli kuin henkilön verotuksellinen kotipaikka on kyseisessä maassa) sekä työvoimatoimistojen tarjoamien neuvontapalvelujen osalta. Sen ei pitäisi kattaa opintotukia, -avustuksia ja -lainoja eikä muita avustuksia ja lainoja.

25. Suunnitellussa sopimuksessa olisi määrättävä yhdenvertaisesta kohtelusta korkea-asteen ja ammatillisen koulutuksen lukukausimaksujen osalta.
26. Suunnitellussa sopimuksessa unionin edunsaajat olisi vapautettava Yhdistyneen kuningaskunnan terveydenhuollon lisämaksusta (*healthcare surcharge*).

PERHEENJÄSENET

27. Suunnitellussa sopimuksessa olisi määriteltävä edellytykset perheen yhdistämistä koskevan oikeuden käyttämiselle perheenkokoajan (järjestelmän edunsaajan) kanssa ja määriteltävä perheenjäsenet, jotka voivat hyötyä perheen yhdistämisestä.

YHTEYS MUIHIN EU:N TAI JÄSENVALTIOIDEN LAINSÄÄDÄNNÖN NÄKÖKOHTIIN

28. Suunniteltu sopimus ei saisi vaikuttaa laillisia muuttoväyliä koskeviin Yhdistyneen kuningaskunnan, unionin tai jäsenvaltioiden kansallisiin sääntöihin, eli siinä olisi otettava käyttöön erillinen muuttoväylä, joka mahdollisuuksien mukaan täydentää kummankin osapuolen tarjoamia nykyisiä mahdollisuuksia.
29. Suunniteltu sopimus ei saisi vaikuttaa niiden unionin ja jäsenvaltioiden sääntöjen soveltamiseen, jotka koskevat pysyvän oleskeluaseman tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen aseman saamista.
30. Suunniteltu sopimus ei saisi vaikuttaa seuraavien sääntöjen soveltamiseen:
- kauppaja yhteistyösopimuksessa vahvistetut sosiaaliturvan yhteensovittamista koskevat säännöt
 - kaksinkertaista verotusta koskevat säännöt
 - säännöt tarkastuksista, joita osapuolet tekevät rajat ylittävälle henkilölle, mukaan lukien jommankumman osapuolen myöntämät matkustushelpotukset
 - säännöt, jotka edellyttävät toisen osapuolen kansalaisen rekisteröintiä tietyn ajan kuluessa saapumisen jälkeen.

MUUT NÄKÖKOHDAT

31. Korkea-asteen ja ammatillisen koulutuksen lukukausimaksuihin olisi sovellettava yhdenvertaista kohtelua viisumiväylästä riippumatta.
32. Suunnitellussa sopimuksessa olisi määrättävä, että osapuolen alueella laillisesti oleskelevalta henkilöltä ei voida evätä pääsyä kyseisen osapuolen alueelle.
33. Suunnitellulla sopimuksella ei saisi rajoittaa Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin väliseen yhteiseen matkustusalueeseen liittyviä järjestelyjä sellaisina kuin niistä määrätään erosopimuksen 38 artiklan 2 kohdassa ja Windsorin puitteiston 3 artiklassa.

INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET

34. Suunnitellun sopimuksen olisi oltava kauppaja yhteistyösopimuksen 2 artiklassa tarkoitettu kyseistä sopimusta täydentävä sopimus. Sen olisi näin ollen oltava osa samaa yhtenäistä institutionaalista kehystä kuin kauppaja yhteistyösopimus, johon riitojenratkaisua koskevat säännöt kuuluvat erottamattomana osana.
35. Suunnitellun sopimuksen täytäntöönpanoa varten olisi perustettava uusi erityiskomitea edellä mainitun institutionaalisen kehyksen puitteissa.

IV. ALUEELLINEN SOVELTAMISALA

36. Koska suunniteltu sopimus olisi luonteeltaan täydentävä, sen alueellisen soveltamisalan olisi oltava sama kuin kauppaa- ja yhteistyösopimuksen alueellinen soveltamisala.

V. TODISTUSVOIMAISET KIELET

37. Suunnitellun kumppanuuden, jonka pitäisi olla yhtä todistusvoimainen kaikilla unionin virallisilla kielillä, olisi sisällettävä asiaa koskeva kielilauseke.

VI. NEUVOTTELUIJEN KÄYMIÄ KOSKEVAT MENETTELYLLISET JÄRJESTELYT

38. Komission olisi käytävä neuvottelut sovittaen toimia jatkuvasti yhteen neuvoston ja sen valmisteluelinten kanssa ja niitä jatkuvasti kuullen. Neuvoston ja pysyvien edustajien komitean olisi annettava komissiolle tätä varten ohjeita [erityiskomitean nimi] avustuksella.
39. Komission olisi kuultava neuvoston valmisteluelimiä ja raportoitava niille hyvissä ajoin. Komission olisi toimitettava hyvissä ajoin kaikki neuvotteluihin liittyvät tarvittavat tiedot ja asiakirjat.
40. Komission olisi tiedotettava neuvottelujen etenemisestä Euroopan parlamentille hyvissä ajoin ja kaikilta osin.